

EURÓPAI DIGITÁLIS MENETREND

A digitális szolgáltatási platformok és a kialakulóban lévő technológiák, például a mesterséges intelligencia alapvetően befolyásolják társadalmi környezetünket. Ezek az újítások újradefiniálták az online kommunikáció, vásárlás és az információkhoz való hozzáférés módját, és mindennapi nélkülözhetetlen dolgokká teszik azokat. A 2020–2030-as időszakra szóló európai digitális menetrend ezekkel a változásokkal is foglalkozik. Prioritásként kezeli a biztonságos digitális terek létrehozását, a digitális piacokon a tisztességes verseny biztosítását és Európa digitális szuverenitásának fokozását, összhangban a kettős digitális és zöld átállással.

JOGALAP

Bár a szerződések nem határoznak meg rendelkezéseket az információs és kommunikációs technológiákra (IKT) vonatkozóan, az EU [az Európai Unió működéséről szóló szerződés](#) (EUMSZ) alapján felléphet olyan szakpolitikai területeken, mint: az ipar, a verseny, a kereskedelem, a transzeurópai hálózatok, a kutatás, az energia, az egységes piac létrehozása, az áruk szabad mozgása, a személyek és szolgáltatások mozgása, az oktatás és a kultúra.

CÉLKITŰZÉSEK

Az EU célkitűzése, hogy felkészítse a vállalkozásokat és a polgárokat egy emberközpontú, fenntartható és prosperáló digitális jövőre. A lisszaboni stratégiát követően a 2010-es [európai digitális menetrend](#) az IKT-kat az EU célkitűzései elérésének kulcsfontosságú elemeként jelölte meg. 2015-ben a [digitális egységes piaci stratégia](#) célja az volt, hogy Európa-szerte jobb hozzáférést biztosítson a digitális árukhoz és szolgáltatásokhoz, előmozdítsa a digitális hálózatok és szolgáltatások optimális feltételeit, és fokozza a digitális gazdaság növekedési potenciálját. 2020-ban az [Európa digitális jövőjének alakítására](#) irányuló stratégia azokra a technológiákra összpontosított, amelyek az emberek javát szolgálják, előmozdították a versenyképes gazdaságot és támogatták a nyitott, demokratikus társadalmat. 2021-ben a [digitális iránytű](#) meghatározta a készségekkel, a kormányzattal, a vállalkozásokkal és az infrastruktúrával kapcsolatos, 2030-ig elérendő uniós digitális célokat.

EREDMÉNYEK

A. Az első európai digitális menetrend: 2010–2020

Az első digitális menetrend számos kulcsfontosságú célkitűzést valósított meg:

- csökkentette az elektronikus hírközlési díjakat ([az \(EU\) 2022/612 rendelet](#)) és 2017. június 14-én eltörölte a roaming (barangolási) díjakat ([belföldi díjszabás szerinti barangolás](#));
- javította az internetes összeköttetést az átfogó széles sávú alaphálózat biztosítása révén, a mobil- és műholdas technológiák felhasználásával;

- megerősítette a fogyasztók védelmét a távközlésben a magánélet védelme ([2009/136/EK irányelv](#)) és az általános adatvédelmi intézkedések ([\(EU\) 2016/679 rendelet](#) és [\(EU\) 2016/680 irányelv](#)) révén.

A digitális hálózatok és szolgáltatások fejlesztésének ösztönzése érdekében a Parlament megerősítette az Európai Elektronikus Hírközlési Szabályozók Testületét (BEREC). Ez a testület előmozdítja a nemzeti szabályozók és a Bizottság közötti együttműködést, ösztönzi a bevált gyakorlatokat, és a kommunikációs szabályok harmonizálására törekszik ([\(EU\) 2018/1971 rendelet](#)).

Az első digitális menetrend a digitális növekedést hangsúlyozta azáltal, hogy előmozdította a digitális készségeket, a nagy teljesítményű számítástechnikát, az ipar digitalizálását, a mesterséges intelligencia fejlesztését és a közszolgáltatások korszerűsítését. Emellett az EU szabályokat állapított meg a területi alapú tartalomkorlátozásra ([\(EU\) 2018/302 rendelet](#)) és a digitális szolgáltatások hordozhatóságára ([\(EU\) 2017/1128 rendelet](#)), amelyek lehetővé teszik a fogyasztók számára, hogy minden tagállamban hozzáférjenek az online tartalmakhoz.

Az új adatvédelmi szabályozási keret mellett az EU számos jogszabályt fogadott el az adatagilis gazdaság fejlődésének elősegítése érdekében, például:

- a nem személyes adatok szabad áramlásáról szóló rendelet ([az \(EU\) 2018/1807 rendelet](#)), amely lehetővé teszi a vállalatok és a közigazgatási szervek számára, hogy választásuktól függetlenül tárolják és kezeljék a nem személyes adatokat;
- a kiberbiztonsági jogszabály ([\(EU\) 2019/881 rendelet](#)), amely megerősíti az Európai Unió Kiberbiztonsági Ügynökségét, és létrehozza a termékek és szolgáltatások kiberbiztonsági tanúsítási keretrendszerét;
- a nyílt hozzáférésű adatokról szóló irányelv ([az \(EU\) 2019/1024 irányelv](#)), amely közös szabályokat állapít meg a kormányzat által birtokolt adatok európai piacára vonatkozóan.

B. A második európai digitális menetrend: 2020–2030

A második digitális menetrend a digitális technológiák által előidézett változásokkal foglalkozott, valamint a digitális szolgáltatások és piacok létfontosságú szerepével, hangsúlyozva az EU technológiai és geopolitikai céljait. Az [Európa digitális jövőjének alakításáról](#) és [Európa digitális évtizedéről](#) szóló közleményében a Bizottság a biztonságos digitális szolgáltatások és piacok érdekében hozott intézkedéseket részletezi. Prioritásként kezelte a kvantum-számítástechnikát, a [blokklánc-stratégiákat](#), a mesterséges intelligenciát, a félvezetőket ([a csipekről szóló európai jogszabály](#)), a digitális szuverenitást, a [kiberbiztonságot](#), az 5G/6G-t, az európai adattereket és a globális technológiai szabványokat.

2021 márciusában az EU digitális iránytűt vezetett be, amely 2030-ra négy célt vázolt fel:

- **készségfejlesztés:** az összes felnőtt legalább 80%-a rendelkezzen az alapvető digitális készségekkel, 20 millió IKT-szakembert foglalkoztassanak az EU-ban, és több nő vállaljon ilyen munkát;
- **a vállalkozások:** a vállalkozások 75%-a használjon felhőalapú számítástechnikai szolgáltatásokat, nagy adathalmazokat és mesterséges intelligenciát; az EU-ban

- a kkv-k több mint 90%-a érje el legalább az alapszintű digitális intenzitást; az uniós unikornisok (nagy értékű induló vállalkozások) száma pedig duplázódjon meg;
- infrastruktúra: minden uniós háztartás rendelkezzen gigabitalapú konnektivitással, és valamennyi lakott területet le kell fedni 5G-vel; az élvonalbeli és fenntartható félvezetők európai gyártása a világtermelés 20%-át tegye ki; építsenek ki az EU-ban 10 000 klímasemleges, rendkívül biztonságos peremcsomópontot; és Európának legyen meg az első kvantumszámítógépe;
 - közszolgáltatások: valamennyi kulcsfontosságú közszolgáltatás legyen online elérhető; minden polgárnak legyen hozzáférése az egészségügyi nyilvántartásaihoz; a polgárok 80%-a alkalmazzon elektronikus személyazonossági megoldást.

Az [\(EU\) 2021/694 rendelettel](#) bevezetett [Digitális Európa program](#) egy olyan uniós kezdeményezés, amely 7,5 milliárd EUR-t különít el (2021–2027) digitális technológiai projektekre olyan területeken, mint a szuper-számítástechnika, a mesterséges intelligencia, a kiberbiztonság, a fejlett digitális készségek és a digitális technológiai integráció, amelyeket digitális innovációs központok támogatnak.

1. Az adatok

Az adatmegosztás központi szerepet játszik Európa digitális jövőképében. Miközben az EU előmozdítja az adatvezérelt innovációt, arra törekszik, hogy fenntartsa az egyensúlyt a magánélet védelmével, a biztonsággal, az etikával és a védelemmel, miközben megvizsgálja a nem személyes adatok új technológiák és üzleti paradigmák céljából történő felhasználását és megosztását.

Az [EU adatstratégiája](#) bevezette a kilenc ágazatra kiterjedő közös európai adatterekre vonatkozó elképzelést, biztosítva, hogy több adat álljon rendelkezésre a gazdaságban és a társadalomban való felhasználásra, miközben az adatokat előállító vállalatokat és egyéneket ellenőrzés alatt tartja. Az adatokra vonatkozó európai szabályozási keret az [\(EU\) 2016/679](#) általános adatvédelmi rendeletből és az [\(EU\) 2016/680 irányelvből](#), az adatok rendelkezésre állásáról és megbízhatóságáról szóló európai adatkormányzási rendeletből ([\(EU\) 2022/868 rendelet](#)), valamint a tisztességes hozzáférésről és a felhasználói jogokról szóló európai adatmegosztási jogszabályból ([\(EU\) 2023/2854 rendelet](#)) áll, biztosítva ugyanakkor a személyes adatok védelmét.

2. Mesterséges intelligencia

[A mesterséges intelligenciáról szóló, 2020. februári fehér könyv](#) kiemelte a mesterséges intelligencia kulcsfontosságú szerepét a modern társadalomban, és előrevetítette annak az ágazatokon átívelő társadalmi és gazdasági előnyeit. A Parlament 2024 márciusában fogadta el [a mesterséges intelligenciáról szóló jogszabályt](#). Védi az általános célú mesterséges intelligenciát, korlátozza a biometrikus azonosító rendszerek bűnüldöző szervek általi használatát, megtiltja a társadalmi pontozást és a mesterséges intelligencia használatát a felhasználók sebezhetőségének manipulálására vagy kiaknázására, valamint garantálja a fogyasztók azon jogát, hogy panaszt nyújtsanak be és érdemi magyarázatot kapjanak.

2022 szeptemberében a Bizottság irányelvre [irányuló javaslatot terjesztett elő a mesterséges intelligencia felelősségéről](#), amely egyenlő védelmet biztosítana a mesterséges intelligencia által megkárosított személyek számára. Emellett [új](#)

[termékfelelősségi irányelvre irányuló javaslatot](#) terjesztettek elő a mesterséges intelligenciához hasonló digitális termékek kezelése érdekében.

3. A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály és a digitális piacokról szóló jogszabály

A digitális stratégia egyik sarokköve egy biztonságosabb és nyitottabb digitális egységes piac megteremtése, amely hangsúlyozza a felhasználói jogokat és a tisztességes üzleti versenyt. Ez két jogalkotási pillért foglal magában: [a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályt](#) és [a digitális piacokról szóló jogszabályt](#), amelyek mindegyike korszerűsíti a digitális szolgáltatásokra vonatkozó uniós szabályozásokat. A társjogalkotók által 2022-ben elfogadott és 2023 májusától hatályos szabályok egységes szabályrendszert kínálnak az egész Unió számára. A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály meghatározza a közvetítő szolgáltatásokkal, különösen az online platformokkal kapcsolatos felelősségi köröket. A nagy platformokra külön iránymutatások vonatkoznak az illegális és káros tartalmak terjesztésével kapcsolatban általuk jelentett kockázatok miatt. A digitális piacokról szóló jogszabály a „kapuőri” státusszal rendelkező vállalatokra vonatkozó szabályokat vázol fel, azon szereplőket célozva meg ezáltal, amelyek a leginkább hajlamosak lehetnek tisztességtelen gyakorlatokra. Ez magában foglalja az olyan szolgáltatásokat, mint az online közvetítés, a közösségi hálózatok és a felhőalapú számítástechnika. A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályra építve a Bizottság javaslatot tett a rövid távú szálláshely-kiadással kapcsolatos adatgyűjtés és -megosztás észszerűsítésére. A jogalkotási eljárás a végleges jogi aktus 2024. április 11-i aláírásával sikeresen lezárult.

4. E-kormányzat, e-személyazonosság és digitális euró

A digitális menetrend az e-kormányzatra és a közszféra határokon átnyúló együttműködésére helyezi a hangsúlyt. 2024 márciusában, a Bizottság 2022. novemberi [javaslatát](#) követően a Tanács elfogadta az [Interoperábilis Európáról szóló jogszabályt](#) ((EU) 2024/903 rendelet) az EU-n belüli közszolgáltatások javítása érdekében. Ez egy interoperábilis Európa Testületet hoz létre, amelyben a tagállamok, a Bizottság és más uniós szervek képviselői vesznek részt.

Az online bizalomépítés alapvető fontosságú a társadalmi és gazdasági növekedés szempontjából. Az elektronikus azonosításról szóló [910/2014/EU rendelet](#) keretet biztosít a polgárok, a vállalkozások és a hatóságok közötti biztonságos digitális interakciókhoz. E célkitűzések elérése érdekében a Parlament 2024 februárjában elfogadta az európai digitális személyazonosság [keretét](#), amelynek célja, hogy 2030-ig az uniós polgárok 80%-a digitális személyazonossággal, biztonságosan férhessen hozzá a létfontosságú közszolgáltatásokhoz. A Bizottság 2023. június 28-án [jogalkotási csomagot](#) terjesztett elő a központi banki pénz digitális formájának létrehozása érdekében, kiegészítve annak fizikai formáját, és meghatározta a felhasználására vonatkozó szabályokat és feltételeket.

5. Kiberbiztonság

Az Ukrajna elleni orosz agresszióra válaszul a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseleje 2022. november 10-én bevezette az [uniós kibervédelmi politikát](#) és a katonai mobilitásra vonatkozó [2.0-ás cselekvési tervet](#). Mindkettő célja a kibervédelmi beruházások növelése, a katonai és polgári kibérágazatok közötti együttműködés fokozása, a hatékony kibervédelem-kezelés

biztosítása és az EU pozíciójának megerősítése a kritikus kibertechnológiák terén. Megerősíti az európai védelmi technológiai és ipari bázist, amelynek célja egy integrált páneurópai védelmi ipar létrehozása. 2022 decemberében a NIS 2 irányelv ([\(EU\) 2022/2555 irányelv](#)) váltotta fel elődjét, és hatókörét több ágazatra és szervezetre kiterjesztette. Emellett egy bizottsági [javaslatot](#) követően 2023 decemberében [informális megállapodás](#) született a kiberrezilienciáról szóló jogszabályról, amelynek célja a különböző technológiai termékek biztonságának fokozása. 2024 áprilisában a Parlament elfogadta a [kiberbiztonsági szolidaritásról szóló jogszabályt](#), amelynek célja az uniós szintű szolidaritás megerősítése, valamint a kiberfenyegetések és kiberbiztonsági események hatékonyabb felderítése és az azokra való reagálás. A Parlament és a Tanács megállapodásra jutott [a kiberbiztonsági jogszabály módosításáról](#) is.

6. Média és demokrácia

2020 decemberében egy bizottsági [közlemény](#) cselekvési tervet dolgozott ki az európai médiaágazat helyreállításának és átalakításának támogatására. Hangsúlyozta, hogy több nemzeti támogatásra van szükség jóváhagyott Covid-19 utáni helyreállítási tervek révén, és kiemelte, hogy a globális online platformok zavaró hatást gyakorolnak a médiára, különösen az adat- és hirdetési piacok feletti dominanciájuk révén. [Az európai demokráciáról szóló cselekvési terv](#) kiegészíti a fent említett médiatervet, és az ágazat digitális alkalmazkodásának, a tömegtájékoztatás szabadságának és sokszínűségének megerősítésére, valamint a dezinformáció elleni küzdelemre összpontosít. Megvitatja továbbá a médiaszabadságnak az újságírókat érő, egyre fokozódó fenyegetések miatti hanyatlását.

7. Oktatás és készségek

A szabályozáson túl az EU hangsúlyozza a digitális oktatást is. [A digitális oktatási cselekvési terv](#) (2021–2027) segíti a tagállamokat abban, hogy oktatási rendszereiket a digitális korhoz igazítsák. Prioritásként kezeli a szilárd digitális oktatási ökoszisztéma létrehozását és a digitális átalakuláshoz szükséges készségek fejlesztését.

8. A platformalapú munkavégzés munkakörülményei

2021. december 9-én a Bizottság [irányelvre tett javaslatot, amely a platformalapú munkavégzés munkakörülményeinek javítását célzó intézkedéseket tartalmaz](#). Az új szabályok célja annak szabályozása, hogy hogyan lehet helyesen meghatározni a platformalapú munkát végzők foglalkoztatási státuszát, valamint azt, hogy a digitális munkaplatformoknak hogyan kell algoritmusokat és mesterséges intelligenciát használniuk az ágazatban dolgozó munkavállalók nyomon követésére és értékelésére.

9. Digitális infrastruktúra

A Bizottság 2024. február 21-én [új kezdeményezéseket terjesztett elő az európai digitális infrastruktúrára vonatkozóan](#) azzal a céllal, hogy megbeszéléseket kezdjen a digitális infrastruktúra innovációjának, biztonságának és rezilienciájának előmozdítására irányuló konkrét javaslatokról.

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

[2019. március 12-i állásfoglalásában](#) a Parlament sürgette a Bizottságot, hogy értékelje újra a hálózat- és információbiztonsági irányelv hatályát, és kezelje a digitalizációs

fenyegetéseket, felszólítva a megerősített uniós kiberbiztonsági politikához való igazodásra és az Európai Unió Kiberbiztonsági Ügynökség szerepének növelésére.

2020. október 20-án a Parlament három állásfoglalást fogadott el a mesterséges intelligenciáról, amelyek az [etikával](#), a [polgári jogi felelősséggel](#) és a [szellemi tulajdonnal](#) foglalkoznak, és felszólított a mesterséges intelligenciára vonatkozó, etikán alapuló európai jogi keret létrehozására. A digitális egységes piac előmozdítása érdekében a Parlament állásfoglalást fogadott el a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályról. Az állásfoglalás javasolja, hogy a csomag erősítse meg a belső piacot, garantálja a fogyasztóvédelmet, biztosítsa, hogy ami offline illegális, az online is legyen az, tartsa fenn az átláthatóságot, tartsa tiszteletben a jogokat, és terjedjen ki az uniós fogyasztókat érintő nem uniós szervezetekre is. Felszólított továbbá a digitális szolgáltatási tartalom moderálásának fokozott méltányosságára, jobb átláthatóságára és hatékonyabb elszámoltathatóságára. Az állásfoglalás kiindulópontját a Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottság által megrendelt kutatás, [munkaértekezlet](#) és [tanulmányosorozat](#) jelenti. A digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályra és a digitális piacokról szóló jogszabályra vonatkozó javaslatoknak a Parlament állásfoglalásával való összehangolása azt mutatja, hogy a Parlament még jogalkotási kezdeményezési jog nélkül is befolyásolhatja a jogalkotási menetrendet.

Az [Európa digitális jövőjének alakításáról szóló, 2021. május 20-i állásfoglalásában](#) a Parlament felszólított a digitális egységes piac működése előtt álló akadályok felszámolására, valamint a mesterséges intelligencia használatának javítására az európai fogyasztók érdekében.

2023. december 12-én a Parlament az online szolgáltatások tervezésében alkalmazott [függőséget okozó technikák, például a végtelen görgetés vagy az automatikus játék betiltására](#) szólított fel. Néhány európai parlamenti képviselő ezenkívül be kívánta vezetni a digitális „nem megzavaráshoz való jogot”, valamint a helyes tervezési gyakorlatok listáját.

2023. december 13-án az európai parlamenti képviselők hangsúlyozták, hogy újra kell értékelni [a területi alapú tartalomkorlátozásra vonatkozó uniós szabályokat](#) a fennmaradó akadályok felszámolása és az egységes piacban rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázása érdekében.

2024. március 13-án a demokráciára vonatkozó európai cselekvési terv keretében a Parlament jóváhagyta [a tömegtájékoztatás szabadságáról és sokszínűségéről szóló jogszabályt](#), amely fokozza a média függetlenségének védelmét, valamint [egy másik jogszabályt a demokratikus folyamatok átláthatóságáról](#), amely szabályozza a politikai célú hirdetéseket.

A témával kapcsolatos további információkért látogasson el a [Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottság](#) és az [Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság](#) honlapjára.

Alyssia Petit / Zuzanna Wala / Matteo Ciucci / Barbara Martinello
04/2024